

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	0	0	3	1
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester

(2125)

PHILOSOPHY

Paper : Introduction to Philosophy (In all Mediums)

PHIDSC1

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all (Q. No. 1 compulsory and **ONE** each from four unit). All questions carry equal marks i.e. **18** marks each.

(2) For Private Candidates: The marks secured by them in the theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

(Compulsory Question)

1. Answer any **NINE** short answer type questions in about **25-30** words each. **2** marks each :

(i) What is Philosophy?

(ii) Define Religion.

(iii) Define Science.

(iv) State the difference between Philosophy and Religion.

- (v) Define Metaphysics.
- (vi) Comment on the nature of reality according to Parmenides.
- (vii) What is the nature of reality according to Heraclitus?
- (viii) What is the only Substance according to Thales?
- (ix) Define Epistemology.
- (x) Define Ethics.
- (xi) Define Virtue.
- (xii) Define Courage according to Plato. 2×9=18

UNIT-I

- 2. Describe the nature, scope, and significance of Philosophy. 18
- 3. State the relation of Philosophy with Religion. 18

UNIT-II

- 4. State the nature of Reality and Appearance. Discuss the principle of permanence and change according to Parmenides and Heraclitus. 18
- 5. Critically examine the theory of Substance according to Thales. 18

UNIT-III

- 6. Define Knowledge. State the sources of Knowledge. 18
- 7. Describe the kinds and sources of knowledge according to Plato. 18

UNIT-IV

8. Critically examine the concept of Golden Mean and kinds of Virtues according to Aristotle. 18
9. State the concept of Happiness in relation to the cardinal virtues of wisdom, courage, temperance, and justice. 18

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्न हल करें (प्र. संख्या 1 अनिवार्य और चार यूनिटों में से एक-एक)। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं, अर्थात् प्रत्येक के 18 अंक हैं।
- (2) निजी परीक्षार्थियों के लिए: आंतरिक मूल्यांकन के बदले, सैद्धांतिक प्रश्नपत्र में उनके द्वारा प्राप्त अंकों को प्रश्नपत्र के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ा दिया जाएगा।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. किन्हीं नौ लघुउत्तरीय प्रश्नों के उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।
- दर्शनशास्त्र क्या है?
 - धर्म को परिभाषित कीजिए।
 - विज्ञान को परिभाषित कीजिए।
 - दर्शनशास्त्र और धर्म में अंतर बताइए।
 - तत्त्वमीमांसा को परिभाषित कीजिए।

- (vi) पारमेनिडेस के अनुसार वास्तविकता की प्रकृति पर टिप्पणी कीजिए।
- (vii) हेराक्लिटस के अनुसार वास्तविकता की प्रकृति क्या है?
- (viii) थेल्स के अनुसार एकमात्र पदार्थ क्या है?
- (ix) ज्ञानमीमांसा को परिभाषित कीजिए।
- (x) नैतिकता को परिभाषित कीजिए।
- (xi) सद्गुण को परिभाषित कीजिए।
- (xii) प्लेटो के अनुसार साहस को परिभाषित कीजिए। $2 \times 9 = 18$

यूनिट-I

2. दर्शनशास्त्र की प्रकृति, क्षेत्र और महत्व का वर्णन कीजिए। 18
3. दर्शनशास्त्र का धर्म से संबंध बताइए। 18

यूनिट-II

4. वास्तविकता और आभास की प्रकृति बताइए। पारमेनिडेस और हेराक्लिटस के अनुसार स्थायित्व और परिवर्तन के सिद्धांत पर चर्चा कीजिए। 18
5. थेल्स के अनुसार पदार्थ के सिद्धांत का आलोचनात्मक परीक्षण कीजिए। 18

यूनिट-III

6. ज्ञान को परिभाषित कीजिए। ज्ञान के स्रोत बताइए। 18
7. प्लेटो के अनुसार ज्ञान के प्रकार और स्रोतों का वर्णन कीजिए। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਅਰਸਤੂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਰਿਸਿ ਮਥਯ ਕੀ ਅਥਧਾਰਨਾ ਔਰ ਸਦਗੁਣੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕੀਜਿਏ। 18
9. ਬੁਢਿ, ਸਾਹਸ, ਸੰਯਮ ਔਰ ਨਯਾਯ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਦਗੁਣੋਂ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ਸੁਖ ਕੀ ਅਥਧਾਰਨਾ ਬਤਾਏ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ, ਭਾਵ 18 ਅੰਕ।
- (2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ : ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਂ ਲਘੁ ਉੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ। ਹਰੇਕ ਦੇ 2 ਅੰਕ :
- ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ?
 - ਧਰਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
 - ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

- (vi) Parmenides ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
- (vii) Heraclitus ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਥੈਲਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਹੈ ?
- (ix) ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (x) ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (xi) ਸਦਗੁਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (xii) ਪਲੈਟੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਮਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18
3. ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੱਸੋ। Parmenides ਅਤੇ Heraclitus ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਈਤਾ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਥੈਲਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੱਸੋ। 18
7. ਪਲੈਟੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਅਰਸਤੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਔਸਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸਦਗੁਣਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 18
9. ਬੁੱਧੀ, ਹਿੰਮਤ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਦਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੱਸੋ। 18